

ПРОГРАМА ЗА РАЗВИТИЕ НА ОТБРАНИТЕЛНИТЕ СПОСОБНОСТИ НА ВЪОРЪЖЕНИТЕ СИЛИ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ 2020

Министерски съвет на Република България

2015 г.
София

СЪДЪРЖАНИЕ

1. ЦЕЛИ И ОБХВАТ НА ПРОГРАМАТА	3
2. ИЗВОДИ ОТ СРЕДАТА НА СИГУРНОСТ И НЕЙНОТО ВЛИЯНИЕ ВЪРХУ РАЗВИТИЕТО НА ОТБРАНИТЕЛНИТЕ СПОСОБНОСТИ	4
3. ОСНОВИ НА ОТБРАНИТЕЛНАТА ПОЛИТИКА.....	6
4. ИЗИСКВАНИЯ КЪМ ОТБРАНИТЕЛНИТЕ СПОСОБНОСТИ	13
5. РАЗВИТИЕ НА ОТБРАНИТЕЛНИТЕ СПОСОБНОСТИ НА ВЪОРЪЖЕНИТЕ СИЛИ ДО 2020 г.....	15
6. ЕДИННА ИНДУСТРИАЛНО-ТЕХНОЛОГИЧНА БАЗА НА ОТБРАНАТА	31
7. РЕСУРСНО ОСИГУРЯВАНЕ НА ОТБРАНИТЕЛНИТЕ СПОСОБНОСТИ.....	33
8. ХОРАТА В ОТБРАНАТА.....	34
9. НЕПОСРЕДСТВЕНИ ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА И ЗАДАЧИ	38

1. ЦЕЛИ И ОБХВАТ НА ПРОГРАМАТА

„Програмата за развитие на отбранителните способности на въоръжените сили на Република България 2020“ е разработена в съответствие на чл. 16, т. 6 и 7 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България.

Програмата има за цел да продължи и развие започналия в приетата от Народното събрание през 2010г. „Бяла книга за отбраната и въоръжените сили на Република България“, процес на стратегическо преосмисляне на отбранителната политика и изграждане на отбранителните способности.

Този документ определя параметрите за развитие и основните насоки за изграждане на отбранителните способности на въоръжените сили до 2020 г., чрез ангажиране на политическите, икономическите, технологичните, информационните, военните и гражданските ресурси на страната.

Програмата ще послужи за основа при разработване на „План за развитие на въоръжените сили 2020“.

2. ИЗВОДИ ОТ СРЕДАТА НА СИГУРНОСТ И НЕЙНОТО ВЛИЯНИЕ ВЪРХУ РАЗВИТИЕТО НА ОТБРАНИТЕЛНИТЕ СПОСОБНОСТИ

Средата на сигурност е динамична, сложна и противоречива. Трудно предвидими предизвикателства, рискове и заплахи за националната и международна сигурност пораждат кризата в Украйна и развитието на „хибридната война“; дейността на терористичната организация „Ислямска държава“; нерешените проблеми на сигурността в Западните Балкани; замразените конфликти в Черноморския регион; продължаващите конфликти в Афганистан, Близкия изток и Северна Африка; тероризмът; разпространението на оръжия за масово унищожение; нелегалната миграция и трафикът на хора, оръжия и наркотици; проблемите пред енергийната сигурност; кибератаките; организираната престъпност; демографските предизвикателства; екологичните проблеми и др.

Обстановката в Западните Балкани остава относително стабилна. Независимо от положителното влияние, което оказва стремежът към европейска и евро-атлантическа интеграция и ангажимента на НАТО и ЕС към укрепването на сигурността в региона все още продължават да се генерират рискове, произтичащи от етническа и религиозна нетърпимост. Допълнителен риск за сигурността, включително за нашата страна, поражда и набирането на доброволци за бойни действия в кризисни райони от мюсюлманските общности, както и завръщащите се в Европа и Западните Балкани радикални ислямисти, участвали в бойните действия в Близкия Изток.

Разнопосочни регионални и геостратегически интереси предполагат запазване на конфликтното противопоставяне в черноморско-каспийския регион, като замразените конфликти в него и трудностите за тяхното урегулиране остават предизвикателство пред сигурността.

Нестабилността по източния и южния фланг на НАТО налага съвременната и пълна реализация на взетите на Срещата на високо равнище на НАТО в Уелс (2014 г.) решения. В тази връзка, елемент от прилагането на мерките от Плана за готовност за действие на Алианса (Readiness Action Plan - RAP) е развърщането на Щабен елемент за интеграция на силите на Алианса на наша територия през 2015 г.

В отговор на влошената среда за сигурност НАТО увеличава числеността на силите си за бързо реагиране до 40 000 души. Създават се сили с много висока степен на готовност до размера на бригадно военно формирование и допълва системата за командване и управление с нови елементи. Силно се съкращава времето за тяхната готовност за действие. При запазване на тенденциите за нарастване на заплахите от асиметрични и хибридни действия в близост до територията или на територията на Алианса ще бъдат взети и нови адекватни мерки.

В тази връзка Република България има готовност за участие в Междинните сили на НАТО с много висока степен на готовност (Interim VJTF Capability/Solution).

Независимо, че все още липсват ясни индикации за появата на пряка конвенционална военна заплаха за територията на НАТО и Република България, налага се изводът, че е налице трайно и дълговременно влошаване на средата за сигурност в непосредствена близост до източния и югоизточния флангове на НАТО. Международният ред в Европа и принципите на изграждане на международните отношения за ненарушимост на международно приетите граници, ненамеса във вътрешните работи на други страни и зачитането на правата на нациите на свободно самоопределение са силно подкопани.

Кризисните процеси в Близкия изток и Северна Африка предизвикаха масови бежански и миграционни потоци, включително към Република България, което

създава възможност за инфилтриране на лица, свързани с терористични и криминални организации или на отделни екстремисти.

Нестабилният и конфронтационен политически процес в Афганистан, както и недостатъчните способности на афганистанските сили за сигурност да гарантират самостоятелно мира в страната, са фактори, които продължават да носят значителен дестабилизиращ потенциал. Ангажираността на НАТО в Афганистан ще продължи да бъде стабилизиращ фактор в средносрочен план. Република България ще продължи участието си в новия формат на операцията на НАТО за подпомагане обучението на афганистанските сили за сигурност. Приносът на нашата страна за операцията на НАТО в Косово и на ЕС в Босна и Херцеговина ще продължи да се осъществява до постигане на техните цели.

В средата на сигурност и по-конкретно в ключовите за българските национални интереси региони се запазват негативните тенденции за задълбочаване на съществуващите и възникване на нови конфликти и кризи, които пряко или косвено влияят върху националната сигурност и изискват развитие на отбранителни способности и поддържането им в готовност.

3. ОСНОВИ НА ОТБРАНИТЕЛНАТА ПОЛИТИКА

3.1 Стратегическа цел на отбранителната политика

Стратегическата цел на отбранителната политика е защитата и утвърждаването на националните интереси, чрез изграждане, поддържане и използване на адекватни на средата на сигурност отбранителни способности в рамките на единния комплект оперативно съвместими модерни въоръжени сили.

3.2 Приоритети на отбранителната политика

Мисиите и задачите на въоръжените сили и приоритетите на отбранителната политика са неразривно свързани с националните интереси.

Тези мисии и задачи са в подкрепа на националните интереси, дефинирани в Стратегията за национална сигурност. Най-пряко отражение върху приоритетите на отбранителната политика има приносът за реализиране на следните национални интереси: (1) запазване на суверенитета, териториалната цялост на страната и единството на нацията; (2) защита на населението и критичната инфраструктура при кризи, бедствия, аварии, катастрофи и други рискове и заплахи; (3) благоприятната и предвидима среда за сигурност; (4) ефективно функциониране на българските институции заедно с тези на ЕС и НАТО за постигане на колективната ни сигурност и подобряване на нейното състояние чрез развитие на оперативната съвместимост; (5) поддържане на добросъседски отношения и осигуряване на регионална сигурност и стабилност; (6) развитие на регионалното сътрудничество в зоната на Черноморския регион; (7) превенция и противодействие на корупцията и организираната престъпност; (8) принос към провежданите операции на ООН, НАТО и ЕС в съответствие с възможностите на страната. Водещо начало е постигането на максимално висока степен на трансформация на всеки вложен в отбраната лев в реално използваеми отбранителни способности. Трансформирането на наличните ресурси в реално използваеми и оперативно съвместими отбранителни способности е мерилото за успех.

Приоритет в Програмата е приемствеността и устойчивостта в развитието на въоръжените сили, постигнати в изпълнение на Бялата книга за отбраната и въоръжените сили, приета от 41-то Народно събрание. Поддържането на съществуващите и развитието на нови отбранителни способности ще се извършва, като акцентът поэтапно се премества от структурното изграждане към модернизацията, осигурена чрез нарастване на капиталовите разходи и постепенно преустановяване на зависимостта от страни-доставчици на въоръжение и бойна техника извън НАТО и ЕС.

3.3 Роля, мисии и задачи на въоръжените сили

Тенденциите в средата на сигурност и характерът на предизвикателствата, рисковете и заплахите налагат необходимостта от запазване на определените роля, мисии и задачи на въоръжените сили:

Роля – въоръжените сили гарантират суверенитета, сигурността и независимостта на страната и защитават нейната териториална цялост.

Мисия „Отбрана“ – обхваща задачите, свързани с гарантирането на националния суверенитет и независимост, защита на териториалната цялост на страната и на страните-членки на НАТО в условията на чл. 5 от Северноатлантическия договор.

Мисия „Подкрепа на международния мир и сигурност“ – включва принос към операции на НАТО и Европейския съюз в отговор на кризи, предотвратяване на

конфликти, борба с тероризма, участие в мисии на ООН, ОССЕ и други коалиционни формати, дейности по контрол на въоръженията, неразпространение на оръжия за масово унищожение, техните носители и материалите за тяхното производство, международно военно сътрудничество, предоставяне на хуманитарна помощ, укрепване на доверието и сигурността.

Мисия „Принос към националната сигурност в мирно време“ – включва поддържане на способности за ранно предупреждение за потенциални рискове и заплахи; дейности по контрола на въздушното и морското пространство; участие в операции за пресичане на терористични действия; защита на стратегически обекти; защита и подпомагане на населението при природни бедствия, аварии и екологични катастрофи; неутрализиране на невзривени боеприпаси; оказване на хуманитарна помощ; съдействие за контрола на миграцията; спасителни и евакуационни дейности; помощ, при необходимост, на други държавни органи, организации и местни власти за предотвратяване и преодоляване на последствията от терористични атаки, природни бедствия, екологични и индустриални катастрофи и опасно разпространение на инфекциозни заболявания.

3.4 Ниво на политическа амбиция в отбраната

Националното ниво на амбиция за използване на въоръжените сили е:

По мисия **„Отбрана“** – в съответствие с чл. 9 от Конституцията на Република България, въоръжените сили защитават суверенитета и териториалната цялост на страната с всички разполагаеми сили и средства в съответствие с чл. 3 от Вашингтонския договор. Тази защита се осъществява при активиран чл. 5 от Вашингтонския договор. Въоръжените сили я изпълняват съвместно със сили и средства за колективна отбрана на НАТО, определени в системата на общото отбранително планиране на Алианса, като част от тях своевременно са развърнати на българска територия.

При задействане на чл. 5 от Вашингтонския договор и действия на територията на други страни-членки на НАТО, въоръжените сили осигуряват сухопътни, военноморски и военновъздушни сили от комплекта, предварително определен и договорен в рамките на процеса на отбранително планиране на НАТО. **Основният компонент от този комплект е механизирана бригада от среден тип от Сухопътните войски (СВ).**

По тази мисия въоръжените сили осъществяват: наблюдение, контрол и защита на въздушно-космическото пространство в рамките на интегрираната система за противовъздушна и противоракетна отбрана на НАТО; наблюдение и защита на морските пространства; поддържане в готовност на системата за ранно предупреждение и управление; поддържане на необходимите национални способности в състояние за функциониране в съюзната система за колективна отбрана.

По мисия **„Подкрепа на международния мир и сигурност“** - въоръжените сили поддържат готовност за участие в многонационални съюзнически и коалиционни операции в отговор на кризи. В количествени параметри този принос се изразява в участие в продължителни операции с ротация едновременно с **един усилен батальон (бойна група) или повече на брой малки подразделения и средства от видовете въоръжени сили, но в рамките на ресурсния еквивалент на нивото на амбиция (средно около 1000 души).**

Военноморските сили (ВМС) участват с декларираните сили, в рамките на ресурсния еквивалент за участие на **една фрегата**, за период до шест месеца, в рамките на една година.

Военновъздушните сили (ВВС) участват с **транспортна авиация**, без ротация, за период до шест месеца, в рамките на една година и необходимия за това личен състав. За участие в операциите се осигуряват и необходимите логистични и други елементи.

По мисия „**Принос към националната сигурност в мирно време**“ –въоръжените сили, освен задачите по контрол на въздушното пространство и корабоплаването, подпомагат действията на другите национални институции, като предоставят налични подготвени формирования в рамките на съществуващите способности, съгласно разработените планове. Военните формирования от въоръжените сили създават, подготвят и поддържат в готовност за действия формирования за овладяване и/или преодоляване на последствия от бедствия по типове, състав, техника и имущества за оказване помощ на населението.

Формированията поддържат готовност за действие извън територията на областта, в която са дислоцирани, както и в друг район или зона в зависимост от обстановката.

Военномедицинска академия и подчинените ѝ болнични бази поддържат Военномедицински отряд за бързо реагиране (ВМОБР), които са в състояние да оказват квалифицирана и основни видове специализирана медицинска помощ.

Служба “Военна полиция” изпълнява задачи по: ограничаване достъпа на лица, неучастващи в спасителните операции до пострадалите райони и обекти; наблюдение и събиране на информация за установяване на реалните граници на поражение; изпълнение на охранителни мероприятия в районите и обектите пострадали от бедствие; изпълнение на регулировъчни функции на пътното движение в пострадалите райони; ескортиране на колони от специализирани транспортни средства, участващи в аварийно – спасителните работи; контрол при превозването и разпределението на хранителни продукти за пострадалото население.

Създадени са условия за предоставяне на налични инфраструктурни обекти и леглова база за настаняване на хора останали без подслон.

Броят и видът на формированията се определят ежегодно, в специално разработван план на Министерството на отбраната.

Привличането на сили и средства от въоръжените сили за изпълнение на тази мисия се осъществява по процедури, определени от министъра на отбраната и в съответствие с областните и общински планове за защита и реакция при бедствия.

Нивото на политическата амбиция по всяка мисия се основава на конкретни съюзнически отговорности, изпълнението на други национални задачи, свързани със сигурността на страната и **определянето на разходи за отбрана до 2018 г. не по-малки от тези за 2014 г., и нарастване на разходите за отбрана до 2024 г., при благоприятни икономически условия, съгласно решенията от Срещата на високо равнище на НАТО в Уелс (2014 г.)**. Балансирането на политическите амбиции в отбраната с ресурсите, които българското общество е необходимо да задели за тях, е задача от критична важност за страната.

3.5 Стратегическа и доктринална рамка за изграждане на отбранителни способности с цел превенция, противодействие и провеждане на операции в условия на хибридна война

Приетите нормативни актове след приемането на действащата Бяла книга за отбраната и въоръжените сили създават стабилна стратегическа рамка на отбраната. Промените в Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България, приемането на Закон за резерва на въоръжените сили на Република България и на Закон за военната полиция допринесоха за изпълнение на “План за развитие на въоръжените сили на Република България” до 2014 г. Непосредствена задача на

настоящата програма е законово регламентиране на военното разузнаване с отделен Закон за военното разузнаване. Този акт ще завърши напълно конструкцията на стратегическата рамка за изпълнение на нов План за развитие на въоръжените сили до 2020г. Актуализацията на съществуващото законодателство, съчетана с приемането и на този нов закон ще създаде още по-солодна основа за изграждането на военните способности във всички направления.

Основните насоки за изграждане на отбранителни способности от въоръжените сили са дефинирани в Националната отбранителна стратегия. Тя очертава стратегическата рамка за изпълнение на основните задачи от въоръжените сили и невоенния компонент по отбраната на страната и приноса им в колективната отбрана на НАТО и ЕС. Националната отбранителна стратегия е с хоризонт до 2020 г. и при планирания през 2015 г. междинен преглед ще се отразят измененията в средата на сигурност, ще се отчетат схващанията на НАТО за „хибридната война“ и влиянието им върху системата за национална сигурност.

Доктрината на въоръжените сили на Република България е естествено продължение на Националната отбранителна стратегия, а базовите и поддържащите доктрини доразвиват постановките залегнали в нея. Развитието на доктрините е от ключово значение за ефективната подготовка на войските, като основен императив¹ при изграждане на отбранителни способности.

Въоръжените сили разработват и поддържат пълен комплект доктринални документи, обвързани с единна гъвкава система, която позволява своевременното им актуализиране и хармонизиране в съответствие с измененията на средата на сигурност, стратегическите национални и съюзни документи и развитието на военното дело и технологиите.

3.6 Приносът на България в НАТО и в Общата политика за сигурност и отбрана на ЕС

В съответствие с пакет Цели за способности - 2013 на НАТО (ЦС-2013), като принос към колективната отбрана до 2028 г., страната ни е поела отговорност да изпълни **55 Цели**, включващи подготовката на **50 формирания**. Времевият обхват на настоящата Програма съвпада с краткосрочния планиращ хоризонт за изпълнение на целите до 2020 г., като постигането на способности и изграждането на формирания ще продължи поетапно и в средносрочния му план до 2028 г.

Финансовите ограничения, основно в областта на доставка на ново въоръжение и техника и за осъществяване на програмите за модернизиране, продължават да се явяват основна пречка пред изпълнението на поетите ангажименти по изпълнение на пакета ЦС-2013 и подготовката на декларираните формирания. Недостигът от финансови и материални средства през предходните години оказва негативно влияние върху подготовката на онези от тях, които са с настъпил срок на готовност и бяха сертифицирани с редица ограничения.

Независимо от обективните трудности и системния недостиг на финансови средства от последните години, ще продължат усилията за изпълнение на Целите за способности и изграждането и подготовката на декларираните формирания. Особено внимание ще се обърне за навременното сертифициране на декларираните формирания, макар и с неизбежни с оглед на създадената ситуация ограничения, основно в областта на бойната ефективност и оперативната им съвместимост.

¹ Отбранителната способност е съвкупност от следните императивно неделими компоненти: доктрини и концепции; организационна структура; подготовка; материални средства; командване и управление; личен състав; инфраструктура и оперативна съвместимост.

Навременното изпълнение на пакета Цели за способности на НАТО ще допринесе за повишаване на отбранителните способности на въоръжените ни сили.

В рамките на пакета ЦС 2013, до 2020 г. приоритетните насоки за развитие на отбранителните способности на страната ни са:

- постигане на високо ниво на оперативна съвместимост със съюзниците;
- развитие на комуникационно-информационните системи на силите за развърщане и за участие в операции и мисии зад граница;
- повишаване на мобилността на формированията от Сухопътни войски;
- развитие на способностите на Военноморските сили за борба с морски мини, морски и въздушен противник;
- развитие на системите за самозащита на летателните апарати;
- развитие на способностите за водене на разузнаване, наблюдение и целеуказване;
- **развитие на способностите за ядрена, химическа и биологическа защита;**
- изграждане на невоенни способности за използване в операции за стабилизиране и възстановяване, провеждани от Алианса.

При изпълнение на ЦС усилията ще бъдат приоритетно насочени към тези с настъпил или настъпващ срок на готовност, както и към целите, свързани с изграждането и подготовката на декларираните формирования и реалното им участие в операции.

3.7 Принос в Общата политика по сигурността и отбраната на ЕС

Общата политика за сигурност и отбрана (ОПСО) осигурява оперативен капацитет на ЕС, базиран на граждански и военни способности за изпълнение на мисии извън територията на Съюза – по поддържане на мира, предотвратяване на конфликти и укрепване на международната сигурност. Изпълнението на тези задачи се основава на ресурса, предоставен от държавите-членки на ЕС.

Отбранителните способности на въоръжените ни сили са насочени към изграждането на оперативно съвместими сили, с възможност за предоставянето им за участие в операции на ЕС. Същите са групирани в няколко области – командване и управление, бойна ефективност, защита на силите, информационно осигуряване, развърщане и осигуряване и поддръжка.

Страната ни ще продължи да участва с подготвени военни формирования в бойните групи на ЕС, като съществен елемент от действащата Концепция за бързо реагиране на ЕС.

Приносът от военни способности за нуждите на потенциални операции под ръководството на ЕС се извършва в съответствие с този за НАТО, при спазване на изискването за единен комплект от сили и средства.

Ще се засилва сътрудничеството с Европейската агенция по отбрана за максимално използване на възможностите, които тя предоставя при изграждането на приоритетните за страната ни отбранителни способности и активно участие в инициативата за Обединяване и споделяне на способности с други държави-членки на ЕС.

Времевият хоризонт на настоящата Програма включва и периода на председателството на Република България на Съвета на ЕС през втората половина на 2018 г.

3.8 Военно сътрудничество

3.8.1 Регионално военно сътрудничество

Конструктивното участие в многостранни формати на регионално сътрудничество и развиването на добросъседски двустранни отношения, на базата на реализация и защита на националните интереси, ще продължат да са сред основните приоритети на политиката за военно сътрудничество.

В рамките на Процеса на срещи на министрите на отбраната от Югоизточна Европа (SEDM) ще бъдат предприети стъпки за установяване на нов модел на регионално сътрудничество в областта на отбраната в Югоизточна Европа, ориентиран към изпълнението на конкретни съвместни проекти, отворено и гъвкаво участие и повишаване на отбранителните способности и оперативната съвместимост в региона. Практически израз на сътрудничеството в рамките на този процес е бригада „Югоизточна Европа“ (SEEBRIG). По време на развързването на щаба на SEEBRIG в операцията на НАТО в Афганистан, той се командваше от български генерал. Участието ни в тази инициатива ще продължи да допринася за задълбочаване на регионалното военно сътрудничество и утвърждаване авторитета на България, като фактор на стабилността на Югоизточна Европа.

3.8.2 Двустранно военно сътрудничество

Република България ще продължи да развива адекватно международно двустранно сътрудничество за подпомагане реализацията на проекти от споделен интерес със съюзници, като по този начин ще се търсят допълнителни възможности за развитие на ключово необходимите способности в контекста на колективната отбрана. В тази връзка, активно ще се използват възможностите на различните програми, проекти, инициативи и сътрудничеството със съюзниците ни от НАТО и ЕС в двустранен и многостранен формат.

Страната ни ще продължи да подкрепя и защитава балансираните позиции по отношение на основните си европейски съюзници и партньорите от други региони с насочване на вниманието към въпроси от взаимноизгодно партньорство, при реализиране на съвместни програми и инициативи, които подпомагат развитието на приоритетните инвестиционни проекти за въоръжените ни сили. Ще продължи политиката на присъединяване към нови инициативи и проекти, фокусирани върху съвместно развитие, придобиване и поддържане на способности, които страните не могат да си позволят индивидуално, трансфер и обмен на технологии, с цел постигане на икономии, подобряване на оперативната съвместимост и премахване зависимостта на отбранителните ни способности от страни, извън НАТО и ЕС.

3.8.3 Стратегическо партньорство със САЩ

В изпълнение на Споразумението между Правителството на Република България и Правителството на Съединените американски щати за сътрудничество в областта на отбраната, подписано през 2006 г., на територията на Република България са изградени и функционират Българо-американски съвместни съоръжения. Неговото прилагане и по-нататъшно разширяване гарантира и предоставя изключителни възможности и значителни ползи за Република България и нейните въоръжени сили, както по отношение на самото изграждане и функциониране на съвместните съоръжения на територията на страната, така и по отношение на изпълнението на разнообразни проекти в различни области – логистика, недвижима собственост, комуникации, хуманитарна помощ и реконструкция, финанси, опазване на околната среда, трудови отношения. То предоставя значителни ресурси, необходими за провеждане на подготовки и учения за българските формирования.

Програмата предвижда засилване на ролята на съвместната Комисия между

България и САЩ, координираща съвместните дейности и използването на съоръженията, както и повишаване ролята на Работната група в областта на сигурността между България и САЩ за ефективното и пълноценно партньорство със САЩ. Като нови направления за интензифициране на това стратегическо партньорство се очертават възможностите на САЩ за принос по Плана за готовност на НАТО на територията на Република България, както и по целенасоченото използване на финансовите средства за чуждестранна военна помощ и фонда за солидарност.

Съвместното използване на обекти и съоръжения и съвместната българо-американска подготовка на територията на Република България създават възможност Българската армия да се подготвя и обучава съвместно с въоръжените сили на САЩ и да повишава своята оперативна съвместимост.

Планирането и организирането на дейностите е позволило да бъде постигнат съществен ръст на проведените международни и съвместни учения спрямо предходните години.

Новата и усъвършенстването на съществуващата учебно-материална база на съвместните съоръжения дава качествено нова среда и възможности за подготовка на подразделения от Българската армия, както по отношение на практическо усвояване и трениране на процедури на НАТО, така и на конкретна подготовка по процедури, прилагани в конкретни операции, провеждани под ръководството на НАТО или на ЕС. Създават се умения и навици на личния състав, характерни и жизнено необходими по време на мисии зад граници.

Независимо, че съоръженията са обект на двустранен договор между България и САЩ, те предоставят отлични условия за провеждане на многонационална съвместна подготовка и военни учения. Споделя се виждането, че съвместните съоръжения са и важен елемент от регионалното военно сътрудничество. Давайки възможност за провеждане на многостранни учения с наши партньори от региона, те способстват за разширяване на формите на директно военно взаимодействие и чрез тях нашите страни демонстрират откритост, добронамереност и желание за разширяване на доверието и сътрудничеството. Приветства се и участието на страни от Източна Европа и от черноморския регион.

Функционирането на съвместните съоръжения има изключително обществено значение. Освен за подготовка, значителни финансови средствата се усвояват изключително от български фирми, осигуряващи логистиката по време на подготовките, както и от такива, реализирали проекти за реновиране на училища, детски градини, здравни пунктове и др., а също и при използване на услуги и на инфраструктурни обекти от региона около съоръженията.

Ще продължи да се развива стратегическото партньорство със САЩ в областта на отбраната. Ще се развива сътрудничество при реализацията на проекти от взаимен интерес. В контекста на засиленото и задълбочено сътрудничество ще бъдат използвани всички налични програми за взаимодействие и ще бъдат разработени нови, насочени към ефективно и резултатно използване и развитие на наличните съвместни съоръжения и на средствата инвестирани от двете страни. Ще се поддържа високо ниво на съвместните учения и подготовки, с привличане за участие и на други страни, което ще допринесе за развитието на националните отбранителни способности.

4. ИЗИСКВАНИЯ КЪМ ОТБРАНИТЕЛНИТЕ СПОСОБНОСТИ

4.1 Планиране на отбраната базирано на способности

Планирането на отбраната ще продължи да се извършва с цел определяне, изграждане и развитие на необходимите отбранителни способности и на необходимите за тях човешки, финансови, материални и други ресурси и услуги. В съвременната среда на сигурност планирането на отбраната в страната ни ще продължи да се осъществява с използване на метода за планиране на отбраната, базирано на способности.

Планирането и реализирането на проекти за изграждане, развитие и поддръжка на национални отбранителни способности ще се извършва интегрирано с процесите на отбранителното планиране в НАТО и развитието на военните способности на ЕС, с използване на възможностите за постигане на максимален ефект при оптимален разход на ресурси и с разработване на ориентиран към резултатите програмен бюджет.

Придобиването на основни оръжейни системи следва да е в унисон със стратегическото ни партньорство със САЩ, съобразно европейското законодателство и оперативно съвместимо на регионално ниво в НАТО.

4.2 Входно-изходни измерители за оценка приноса на съюзниците към НАТО

На срещата в Уелс държавните и правителствените ръководители постигнаха съгласие за преодоляване на негативните тенденции по отношение на разходите за отбрана, поемайки ангажимент за тяхното по-ефективно използване. Поетите ангажименти включват и съгласие за директно насочване на инвестициите към изпълнението на Целите за способности и реализиране на приоритетите на Алианса в областта на способностите.

За определянето на индивидуалния принос на всяка страна-членка е създадена система от входно-изходни измерители, които имат за цел да предоставят база за обективен, безпристрастен и унифициран анализ. Измерителите са приети от страните-членки да ги подпомагат в развиването на едно по-широко разбиране относно прилагането на принципите за справедливо споделяне на тежестите и отговорностите в НАТО, като целта им е да стимулират политическа воля у нациите и да предоставят реалистична основа за оценка на техния принос в изграждането на необходимите способности и участието в мисии и операции.

Съюзниците ще оценяват ежегодно напредъка по изпълнението на базата на приетите 11 измерителя.

А. Измерители, отчитащи нивата на инвестициите за отбрана:

Измерител № 1 – Процент от БВП за отбрана.

Нациите, постигнали 2 % и повече за отбрана да продължат да поддържат това ниво. От страните, изразходващи по-малко от 2 % се изисква да спрат всяко по-нататъшно снижаване на разходите за отбрана. На срещата в Уелс държавните и правителствените ръководители поеха ангажимент за постепенно нарастване на разходите за отбрана на 2 % в продължение на 10 години.

Измерител № 2 – Процент от разходите за отбрана за закупуване на основни въоръжения, бойна техника, екипировка и оборудване, включително за изследвания и развитие. Изискването на този показател е нациите да постигнат изискуемото ниво от 20 % и повече в рамките на 10-годишен период.

Б. Изходящи измерители, отчитащи приноса за развитието на способностите

Измерител № 3 – Процент на изпълнението на количествени и качествени показатели на националните цели. Отчита доколко успешно се прилагат и изпълняват

в набелязаните срокове националните цели в контекста на Процеса на отбранително планиране в НАТО.

Измерител № 4 - Процентът на личния състав от СВ, летателните апарати от ВВС и корабите от ВМС с над 300 т. водоизместимост от общия техен състав, които са определени и отговарят на всички изисквания за участие в операции извън националните предели на страната. Изискванията са съответно за СВ – 50%, ВВС – 40% и ВМС – 80%.

Измерител № 5 – Процентното съотношение на личния състав от СВ, броят на летателните апарати от ВВС и корабите от ВМС с над 300 т. водоизместимост, спрямо техния общ състав за всяка категория, които могат да бъдат поддържани в операции извън националните предели на страната. Изискванията са съответно за: СВ - 10%, ВВС- 8% и ВМС – 28%.

В. Изходящи измерители, отчитащи фактическия принос към НАТО

Измерители №№ 6, 7 и 8 – Процентното съотношение на личния състав от СВ, летателните апарати от ВВС и корабите от ВМС с над 300 т. водоизместимост, спрямо техният общ състав за всяка категория от декларираните за участие в операции извън националните предели и фактически участващи в операции като част СВ, ВВС и ВМС, попадащи в категорията deployable. Всеки от тези показатели се разглежда в три измерения, отчитащи общото участие в: (а) операции на НАТО; (б) други многонационални (ООН, ЕС, коалиции), включително национални операции; и (в) дейности, свързани с мерките за гарантиране на сигурността.

Измерител № 9 – процент на попълване на националната квота от длъжности в командната структура на НАТО, което следва да бъде 100 %.

Измерител № 10 – процент на попълване на позициите в щабове на структурата на войските и силите на НАТО, от личния състав на дадена страна, участващ в операции спрямо останалия личен състав (отделно за операции на НАТО и други многонационални – на ЕС, ООН, коалиционни или национални операции).

Измерител № 11 - участие в попълването на силите за незабавен отговор (Immediate Response Force). Този измерител има връзка с т.н. “доброволни национални цели” и следва да бъде изпълняван на 100 %.

5. РАЗВИТИЕ НА ОТБРАНИТЕЛНИТЕ СПОСОБНОСТИ НА ВЪОРЪЖЕНИТЕ СИЛИ ДО 2020 Г.

Република България провежда ефективна и съобразена с реалностите отбранителна политика, като част от системата за колективна отбрана на НАТО и ОПСО на ЕС с цел изграждане на адекватни на средата за сигурност отбранителни способности. Те са основното средство за ефективно използване на Въоръжените сили на Р България в операции.

Основа на отбранителните способности на Република България са въоръжените сили. Развитието на отбранителните способности е обвързвано с възможностите за изпълнение на задачите по мисии „Отбрана“ и „Подкрепа на международния мир и сигурност“. „Приносът към националната сигурност в мирно време“ ще продължи да се осъществява с използване на вече изградените по другите две мисии способности.

За изпълнение на възложените мисии и задачи въоръжените сили ще поддържат обща численост не по-малко от 37 000 и не повече от 40 000. В резултат на дълбоките реформи в системата за отбрана и съкращенията на личен състав, извършени през годините, към 2015 г. числеността на въоръжените сили е достигнала критично ниво, под което ще е невъзможно да бъдат изпълнявани някои от основните задачи. Неизпълнението на инвестиционните планове за модернизация и забавения темп на освобождаване от излишни имоти, имуществва, въоръжения, техника и боеприпаси не позволяват по-нататъшно съкращение на личния състав без загуба на съществени отбранителни способности. Чрез модернизация и придобиване на нови платформи въоръжение и техника, както и при освобождаване от излишъци, числеността на въоръжените сили поетапно ще се намалява от горния праг до не по-малко от 37 000 души. По този начин ще се намаляват разходите за издръжка на личен състав, а чрез създадени нови правни механизми е необходимо да се гарантира, че намаляваните разходи за личен състав ще бъдат реинвестирани в отбраната – за модернизация и бойна подготовка.

Отбранителните способности на въоръжените сили ще се развиват като съвкупност от следните елементи: доктрини и концепции; организационна структура; подготовка; материални средства; командване и управление; личен състав; инфраструктура и оперативна съвместимост. Единствено и само съвкупността от всички посочени компоненти ще осигури наличието на отбранителните способности.

Усъвършенстването и развитието на отбранителни способности за участие в отбранителни операции, поддържането в готовност и участието в многонационални съюзнически и коалиционни операции в отговор на кризи се извършва по утвърдени от Министерския съвет сценарии за планиране, които се включват в Плана за развитие на въоръжените сили до 2020 г.

Направения анализ по изпълнението на „План за развитие на въоръжените сили на Република България“ за периода 2011 – 2014 г. показва, че въоръжените сили ще продължат да се развиват като единен комплект от сили и балансирани способности по всички компоненти, с единна система за командване и управление за мирно време и при кризи. В рамките на този единен комплект във функционално отношение въоръжените сили ще се състоят от изградени Сили за развързване и Сили за отбрана, съответстващи на приетата категоризация на военните формирования, съгласно системата на НАТО.

Извършеният преглед на способностите и структурите на въоръжените сили и направените оценки на концепциите на операциите по сценариите за планиране налагат оптимизиране организационните структури на Съвместното командване на

силите, Сухопътните войски, Военновъздушните сили и Военноморските сили, в съответствие с Решение на Народното събрание от 25.10.2013 г. за определяне на военни формирования и структури за допълване на въоръжените сили във военно време и за определяне числеността на запаса на въоръжените сили (обн. в ДВ бр. 96 от 05.11.2013 г.).

Организационната структура на въоръжените сили включва Българска армия (Съвместно командване на силите, Сухопътни войски, Военновъздушни сили и Военноморски сили) и структурите на пряко подчинение на министъра на отбраната, които не прилагат Закона за администрацията. В състава на въоръжените сили са включени и военнослужещите от Министерството на отбраната и структурите на пряко подчинение на министъра на отбраната, прилагащи Закона за администрацията. Програмата предвижда извеждането на Силите за специални операции в самостоятелно военно формирование в състава на Българската армия, включено като структура на подчинение на командващия на Съвместното командване на силите.

5.1 Способности и структура на Съвместно командване на силите

Съвместното командване на силите (СКС) е функционално интегрирана структура на оперативното ниво за командване и управление, при изпълнение на пълния спектър от мисии на въоръжените сили на Република България. СКС осъществява командване и оперативното управление на пряко подчинените му военни формирования и на определените сили и средства от видовете въоръжени сили за участие в съвместна операция.

Съвместното командване на силите обединява и осъществява съвместната подготовка; планирането и провеждането на съвместните операции; съвместното разузнаване; съвместната логистика и съвместната комуникационно-информационна поддръжка. На него се възлага и планирането, подготовката, осигуряването и провеждането на операциите на специалните сили.

СКС поддържа и развива следните способности:

По мисия **„Отбрана“** - за планиране и водене на съвместна операция с пряко подчинените му военни формирования и оперативното подчинени формирования от видовете въоръжени сили за прикритие на застрашения участък от държавната граница, съгласно сценариите, с цел създаване на условия за приемане и развърщане на съюзни войски за провеждане на операция по чл. 5 от Вашингтонския договор. Осъществява поддръжката от страната домакин и координацията на дейностите с Щабния елемент за интеграция на силите на Алианса (NATO Force Integration Unit), разположен на територията на Република България.

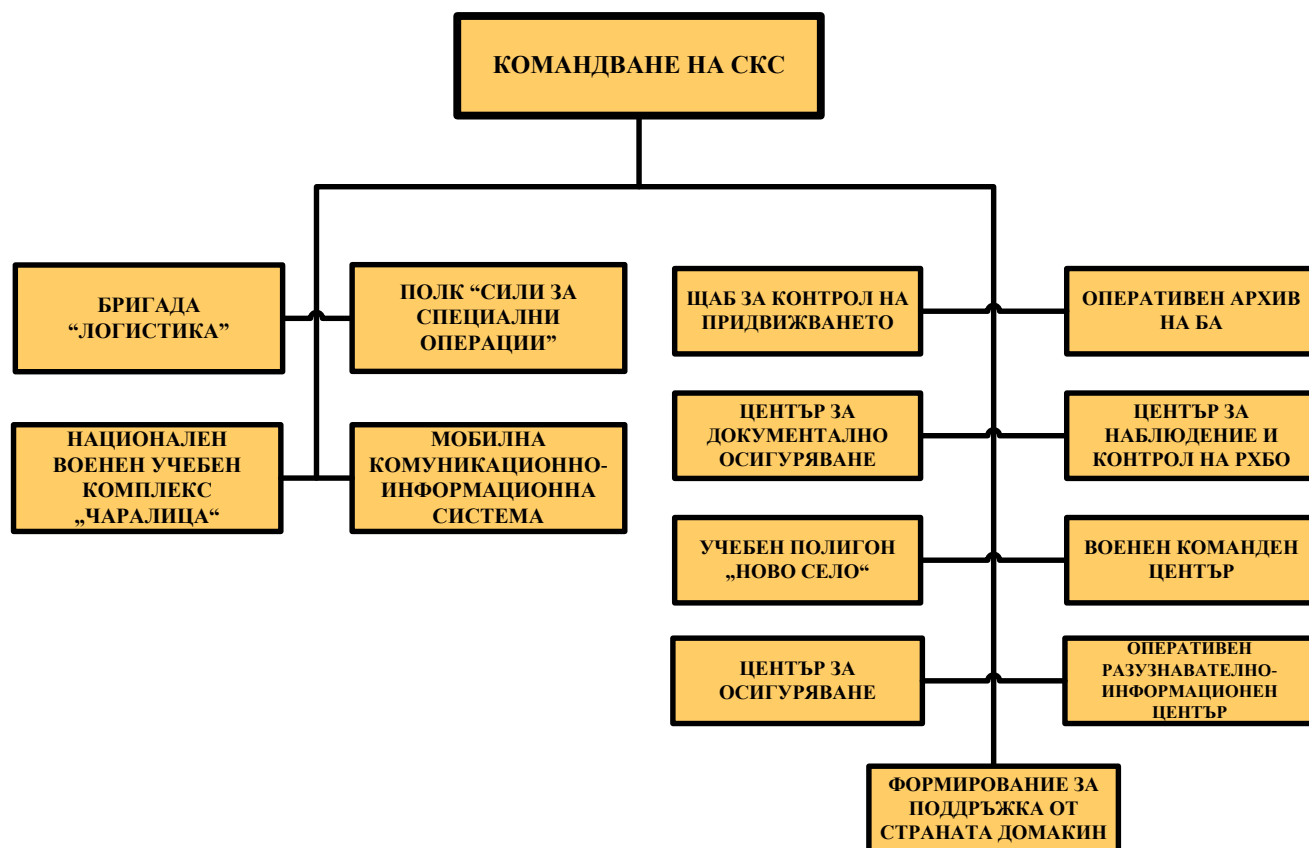
При задействане на чл. 5 от Вашингтонския договор и принос с национални военни формирования от декларираните сили за действия на територията на други страни-членки на НАТО, СКС осъществява национален контрол над българските военни формирования, участващи в съюзната операция.

По мисия **„Подкрепа на международния мир и сигурност“** - за съвместна подготовка, комплектуване, логистично осигуряване, развърщане, осъществяване на национален контрол (административно управление), ротация и изтегляне на националните контингенти, участващи в мисии и операции извън територията на страната.

По мисия **„Принос към националната сигурност в мирно време“** - командване и управление на определените и оперативното подчинени сили и средства от видовете въоръжени сили и осъществяване на взаимодействие с местната администрация и подчинени структури на министерствата и ведомствата.

Развитието на способностите на СКС изисква формиране на Оперативен разузнавателно-информационен център (ОРИЦ).

Към 2020 г. обобщената структура на СКС, ще включва:

5.2 Способности и структура на Сухопътните войски

Сухопътните войски (СВ) комплектуват, подготвят и поддържат сухопътни формирования, способни за участие в отбраната на страната за гарантиране на сигурността и териториалната ѝ цялост самостоятелно или в състава на съвместни оперативни сили. Поддържат в готовност и участват с формирования в международни операции в отговор на кризи извън територията на страната. Оказват помощ на държавната и местната власт по подготовка, поддръжка и защита на населението, националното стопанство и територията на страната за реагиране при бедствия и кризи и преодоляване на последствията от тях.

За изпълнение на задачите, СВ поддържат и развиват способности по трите мисии на въоръжените сили, както следва:

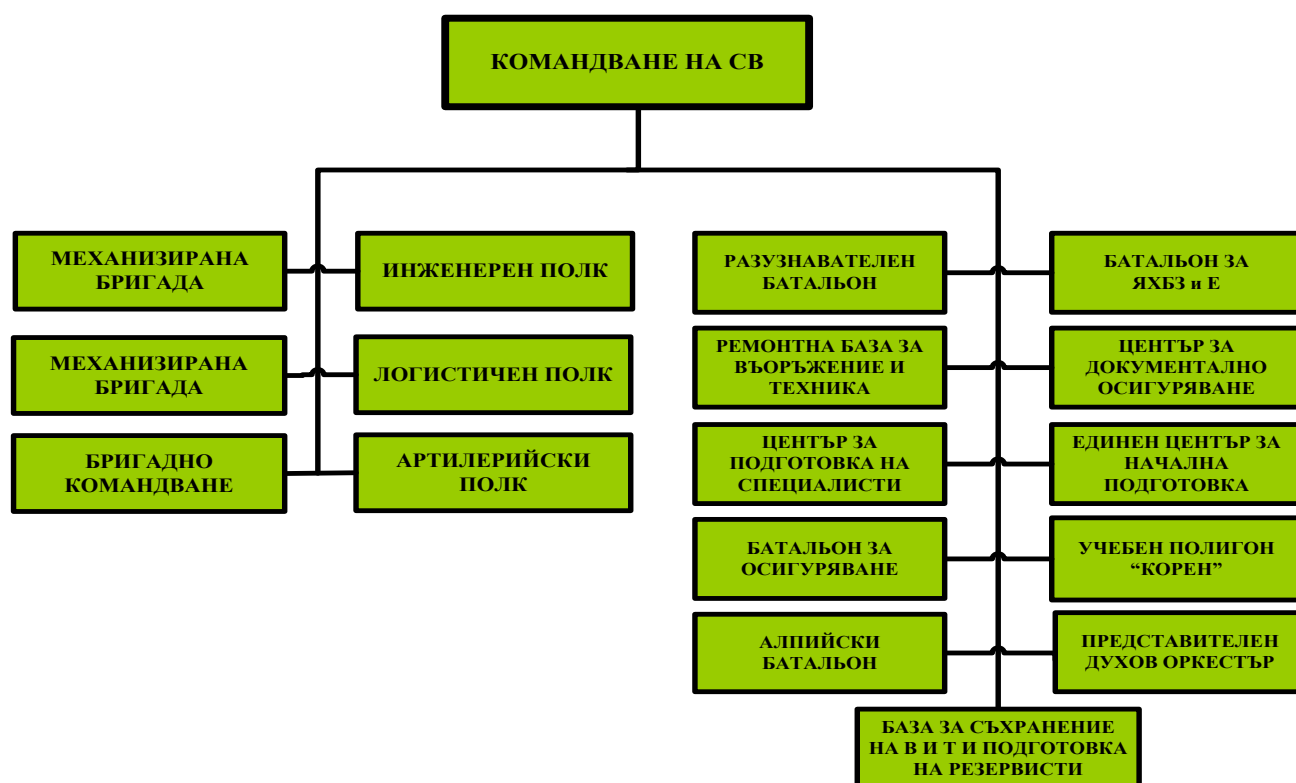
По мисия **„Отбрана“** - за оперативно-тактическо развръщане и отбрана на страната в системата за колективна отбрана на НАТО; участие в колективни отбранителни действия извън територията на страната ни; участие в съвместни операции.

По мисия **„Подкрепа на международния мир и сигурност“** - за участие в международни операции в отговор на кризи извън територията на страната за гарантиране на мира и сигурността; участие в контрол над въоръженията и неразпространението на оръжия за масово унищожаване, мерки за укрепване на доверието и сигурността.

По мисия „Принос към националната сигурност в мирно време” - с изградените способности допринасят за защитата на критичната инфраструктура, подпомагат други държавни структури в борбата с терористични групировки и трафика на наркотици, хора и оръжия, оказват помощ на държавната и местната власт за реагиране при бедствия и кризи от невоенен характер.

Развитието на способностите на СВ изисква оптимизиране на организационната им структура. С новата организационна структура се цели осигуряване на ефективно командване, управление и бойни действия в операции по гарантиране на сигурността и териториалната цялост на страната, както и привеждане на структурата съгласно изискванията на силите за развързване с нарастваща степен на готовност.

Към 2020 г. обобщената структурата на СВ, ще бъде следната:

Създаване на условия за стартиране на основния **инвестиционен проект за СВ:**

„Изграждане на батальонни бойни групи от състава на механизирани бригади“

Реализирането на този проект ще позволи превъоръжаването им с нова бойна машина на пехотата и ще даде възможност за действия в пълния спектър от операции, включително нощем и в екстремни климатични условия. Едновременно с това ще се подобрят маневреността, огневата мощ и мобилността на формированията в зоната на операциите.

5.3 Способности и структура на Военновъздушните сили

Военновъздушните сили (ВВС), самостоятелно или съвместно с формирования на въоръжените сили на съюзни държави гарантират въздушния суверенитет и сигурността на страната и съвместно с останалите видове въоръжени сили защитават териториалната ѝ цялост, участват в международни операции в отговор на кризи

извън територията на страната и оказват помощ на населението при бедствия и кризи от не военен характер.

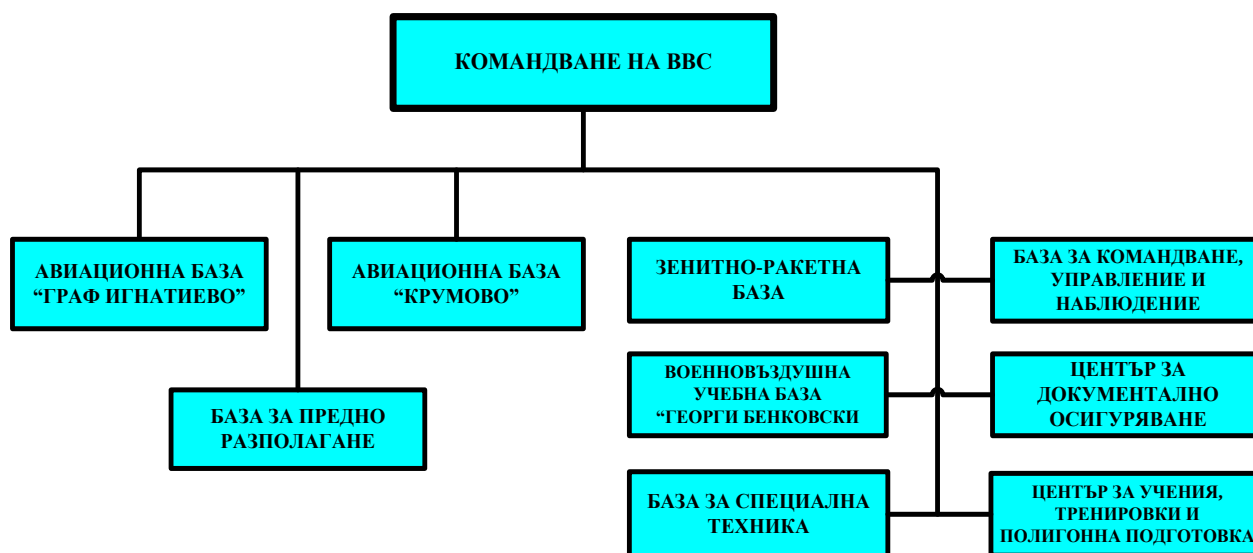
За изпълнение на задачите, произтичащи от трите мисии, ВВС поддържат и развиват способности, както следва:

По мисия **„Отбрана“** - за контрол на въздушното пространство; въздействие по обекти от оперативно и стратегическо значение на противостоящи сили; огнева поддръжка на сухопътните и военноморските сили; добиване на разузнавателна информация от въздуха; въздушен транспорт и десантиране на личен състав и товари и специални действия.

По мисия **„Подкрепа на международния мир и сигурност“** – за въздушен транспорт и десантиране на личен състав и товари, и авиомедицинска евакуация при участие в международни операции в отговор на кризи извън територията на страната за гарантиране на мира и сигурността.

По мисия **„Принос към националната сигурност в мирно време“** – за контрол на въздухоплаването за гарантиране на въздушния суверенитет (Air Policing), включително и чрез съвместно изпълнение със сили и средства на страни от Алианса; прикритие на стратегически обекти от критичната инфраструктура; формиране и разпространение на опозната картина на въздушната обстановка; добиване на разузнавателна информация от въздуха; въздушен транспорт на личен състав и товари; превоз на екипи за трансплантация на органи; авиомедицинска евакуация; унищожаване на невзривени боеприпаси; подпомагане на населението, местните и централните власти при природни бедствия, промишлени аварии и екологични катастрофи; спасителни и евакуационни дейности и пожарогасене от въздуха.

Към 2020 г. обобщената структура на ВВС ще бъде следната:

От изключителна важност е създаване на условия за реализация на основните проекти за модернизация, като същевременно се търсят и прилагат ефикасни и ефективни решения за вътрешна оптимизация на процесите и ресурсите.

Основните проекти на ВВС включват:

- придобиването на нов тип боен самолет,
- на нови трикоординатни радары
- автоматизирани системи за командване и управление и други.

5.4 Способности и структура на Военноморски сили

Военноморските сили (ВМС) защитават интересите на Република България в морските пространства, самостоятелно или съвместно с формирования на ВМС на съюзни държави гарантират нейния морски суверенитет и подготвят формирования за участие в подкрепа на международния мир и сигурност и за оказване помощ на населението при бедствия, аварии и катастрофи.

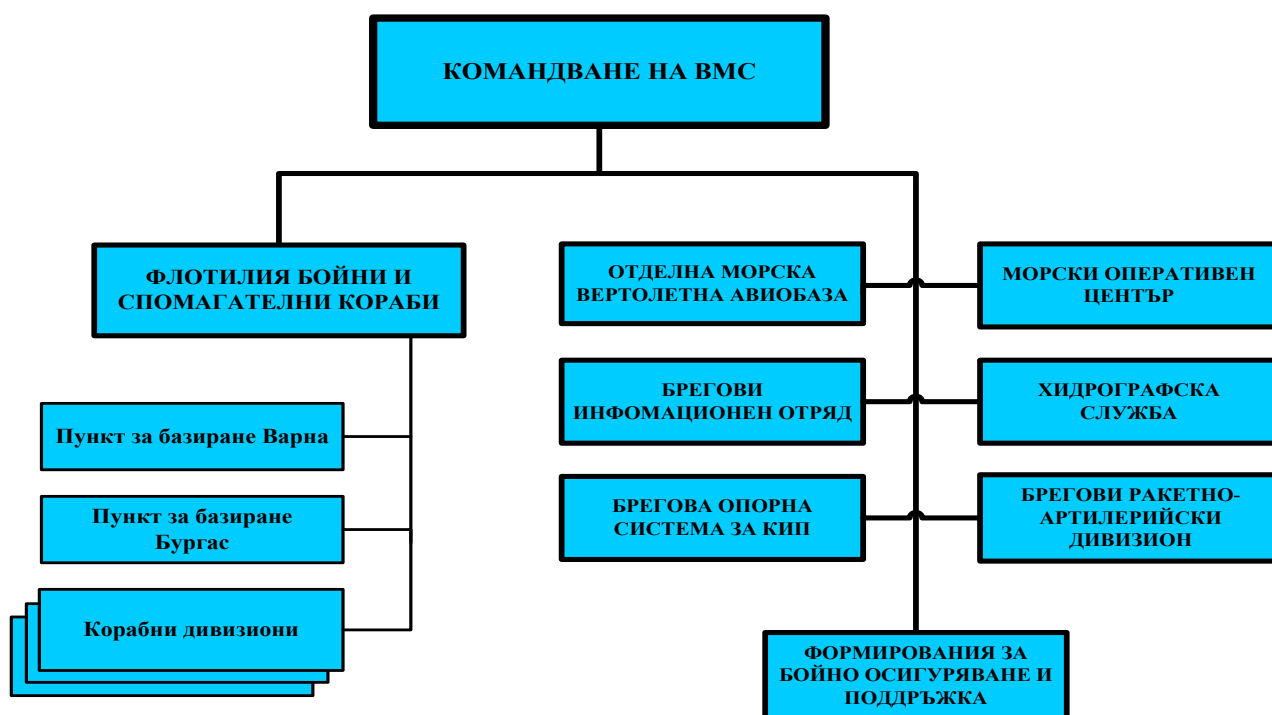
За изпълнението на задачите, произтичащи от трите мисии на въоръжените сили, ВМС поддържат и развиват отбранителни способности както следва:

По мисия **„Отбрана“** - за развързване и интегриране с формированията на НАТО и ЕС в определени срокове; водене на бойни действия срещу въздушен, надводен и подводен противник; поразяване на брегови цели; борба с минна опасност; използване на специални сили; водене на електронна война; ескорт на търговски и военни кораби; контрол на корабоплаването; провеждане на бойно търсене и спасяване, включително с палубно базирана морска авиация; изграждане на опозната картина на обстановката и устойчиво, непрекъснато, скрито и оперативно управление на силите при самостоятелни и съвместни операции.

По мисия **„Подкрепа на международния мир и сигурност“** – за участие в съвместни многонационални операции по борба с тероризма, предотвратяване на незаконен трафик на хора, стоки и оръжия по море и участие в ембаргови, хуманитарни, евакуационни и спасителни операции.

По мисия **„Принос към националната сигурност в мирно време“** - взаимодействие с други ведомства, правителствени, неправителствени и международни организации; контрол на корабоплаването; оказване на помощ на населението при бедствия и аварии, защита на важни стратегически обекти и морската критична инфраструктура, участие в търсене и спасяване на хора на море, хуманитарни и евакуационни операции, принос в борбата с организираната престъпност и трафика на наркотици, хора и оръжия.

Към 2020 г. обобщената структура на ВМС ще включва:

За поддържането и развитието на способностите на ВМС е необходимо да се създадат условия за стартиране на **основните инвестиционни проекти**:

- **частична модернизация на фрегати клас Е-71;**
- **придобиване на многофункционален модулен патрулен кораб.**

С реализацията на проектите ще се развиват способности за водене на борба с надводен противник, ще се повиши надеждността на противовъздушната отбрана, радиоелектронна борба с противника, контрола на корабоплаването и борба с асиметрични заплахи на море.

Наред с развитието на бойните кораби, е необходимо да се придобие съвременна система за командване и управление, да се подобрят способностите за водене на минна война, провеждането на специални операции, както и придобиване на буксири и минни заградители за ВМС.

5.5 Система за командване и управление на въоръжените сили

Обособени са три нива на ръководство, командване и управление на въоръжените сили: стратегическо, оперативно и тактическо.

Стратегическото ниво на ръководство, командване и управление включва Народното събрание, президента на републиката, Министерския съвет, министъра на отбраната и началника на отбраната.

Оперативното ниво на командване и управление включва командващия на Съвместното командване на силите, командирите на Сухопътни войски, Военновъздушните сили и Военноморските сили.

Тактическото ниво на командване и управление включва командирите (началниците), които осъществяват тактическо командване и управление на подчинените им военни формирования.

Извършеният анализ на средата на сигурност, съществуващите рискове и заплахи и изискванията към въоръжените сили за изпълнение на задачите по трите мисии показва, че същите могат да бъдат реализирани със следната

Командна структура и командна верига:

Командната структура на въоръжените сили ще включва Министерство на отбраната, Съвместно командване на силите, командванията на: Сухопътните войски, Военновъздушните сили, Военноморските сили и военните формирования.

Командна верига е последователност или ред на подчиненост от най-старшия до най-младшия командващ/командир, посредством която се осъществява командването.

Командната верига и структура на Въоръжените сили се запазва без изменения, съгласно действащата нормативна уредба заложена в Закона за отбраната и Въоръжените сили на Република България.

5.6 Система за комуникационно-информационна поддръжка на командването и управлението на въоръжените сили

Системата за комуникационно-информационна поддръжка на командването и управлението на въоръжените сили на Република България се осигурява чрез създадените стационарна и мобилна части, структурирани в две формирования – Стационарна комуникационно-информационна система (КИС) и Мобилна комуникационно-информационна система. Стационарната комуникационно-информационна система осигурява информационния обмен, необходим за взаимодействието на Министерството на отбраната с други министерства и ведомства, за взаимодействието с НАТО и ЕС, както и осъществява ръководство на структурите,

изграждащи Интегрираната комуникационно-информационна система за управление на страната при кризи.

Мобилната комуникационно-информационна система осъществява комуникационно-информационната поддръжка на Съвместното командване на силите и изпълнява задачи в негов интерес.

Способностите на системата за комуникационно-информационна поддръжка на командването и управлението на въоръжените сили на Република България се развиват в следните направления: усъвършенстване на информационните системи и разширяване на обхвата на мрежовата инфраструктура, базирано на изграждане и поддръжка на мрежа от центрове за данни на основата на облачните технологии; подобряване на способностите за наблюдение, анализ, реагиране при комуникационни и информационни инциденти чрез изграждане на център за наблюдение, анализ, реагиране и възстановяване на КИС; технологично актуализиране на навигационните и сензорни системи в съответствие с тенденциите в НАТО и ЕС; унифициране на услугите на КИС на въоръжените сили и съвместяването им с услугите на единната електронна, съобщителна мрежа за държавно управление; постигане на необходимата оперативна съвместимост на КИС мрежите на страната с тези от НАТО и ЕС; разширяване на възможностите за използване на мрежи за обмен на класифицирана информация на НАТО до оперативното ниво; увеличаване на способностите на мрежите за обмен на национална класифицирана информация, чрез разширяването и защитата им с национално одобрени криптографски средства; ускорено въвеждане в експлоатация на съвременни цифрови технологии и замяна на съществуващото аналогово КИС оборудване, произведено в страни, които не са членки на НАТО и/или ЕС и др.

Това създава условия за стартиране на проекти, свързани с **„Автоматизирана информационна система на Министерството на отбраната и Българската армия, оперативните и тактически щабове“ и „Криптографска защита на комуникационните и информационни мрежи за класифицирана информация“.**

5.7 Военно разузнаване и способности за разузнавателна поддръжка на силите

Военното разузнаване обединява дейността на всички разузнавателни структури и формирования във въоръжените сили (ВС) на Република България. Води се с цел добиване, обработване и разпространяване на разузнавателна информация в интерес на отбраната на страната, националната и колективната сигурност, ранното предупреждение за рискове и заплахи за тях и осигуряване на разузнавателна поддръжка на национални, съюзни и коалиционни операции и мисии.

Военното разузнаване осигурява разузнавателна информация на държавното и военното ръководство, необходима за отбранителното планиране и за изпълнението на приноса по линия на разузнаването към НАТО и ЕС.

Основната цел на разузнавателната поддръжка е попълване на дефицита от разузнавателна информация, необходима на командващите/командирите за успешното планиране и провеждане на операциите.

Изграждането на ВС и развитието на отбранителни способности в условията на силно ограничени и недостатъчни финансови ресурси, динамична военнотрагическа среда с доминиране на асиметрични и хибридни заплахи, при ускорен ритъм на използване на формированията в операции далеч от територията на страната, налага нарастване на ролята на силите и средствата за разузнаване, наблюдение и ранно предупреждение.

Като основен елемент на системата за ранно предупреждение военното разузнаване трябва да разполага с необходимите способности за наблюдение и разузнаване в пълния спектър от операции и за добиване на информация от въздушното, земното, морското, електромагнитното и кибернетичното пространство в реално време. В отговор на измененията в средата на сигурност и новопоявилите се рискове и заплахи от ключово значение е придобиването на компоненти или на изцяло нови специфични способности за добиване, анализ и обмен на разузнавателна информация.

Разузнаването във ВС на Република България е централизиран процес, провеждан на стратегическо, оперативно и тактическо ниво, по единен замисъл и общи цели.

На стратегическо ниво разузнаването се организира и води от сили за разузнаване на Министерството на отбраната, обособени в служба „Военна информация“ (СВИ). Тя е структура на пряко подчинение на министъра на отбраната, която поддържа и развива способности за водене на стратегическо разузнаване с използване на човешки ресурси и технически средства. Службата събира и обработва цялата информация, добита от разузнавателните органи на военното разузнаване или получена от разузнавателните структури на НАТО и ЕС, от разузнавателните органи на страните - членки на НАТО и ЕС и от партньорски служби. СВИ извършва стратегическо управление на разузнавателния процес във въоръжените сили и подпомага началника на отбраната при осъществяване на правомощията му по ръководството на разузнаването в Българската армия.

Разузнаването на оперативно ниво се ръководи от командващия на Съвместното командване на силите и командирите на видовете въоръжени сили. Командванията на видовете въоръжени сили планират, организират и ръководят разузнаването и подготовката на подчинените си разузнавателни органи и формирования.

На тактическо ниво военното разузнаване се организира от командирите (началниците) на военни формирования и се води от подчинените им разузнавателни органи, в интерес на бойните задачи, които изпълняват. За постигане на тези способности във войските се поддържат формирования за различни видове и способности на разузнаване и електронна война в бойното пространство.

Във връзка с реализирането на Инициативата на НАТО за съвместно многокомпонентно разузнаване и наблюдение във въоръжените сили военното разузнаване ще изгражда способности за работа в мрежова среда и ще развива достъпа до BICES на оперативно и тактическо ниво.

5.8 Способности и структура на системата за логистична поддръжка на войските и силите

Логистичната система на въоръжените сили ще развива способности в областите подготовка, осигуряване на развърщането и възможности за самостоятелна логистична поддръжка на формированията от въоръжените сили при изпълнение на възложените мисии и задачи.

За постигане на тези резултати оптимално ще се съчетават ресурсните възможности на националната икономика с формите на многонационалната логистична поддръжка. Ще се използват по-активно възможностите на агенциите на НАТО и възможностите, свързани с участие в програми, проекти и инициативи на Алианса и ЕС, както и със съюзници в двустранен или многостранен формат.

Приоритетно ще се развиват логистични способности свързани с:

- поддържането на необходимите запаси от материални ресурси, тяхното разпределение и доставка;
- поддръжка и ремонт на основното въоръжение и техника;

- придвижване и транспортиране;
- осигуряване на военната инфраструктура;
- повишаване на мобилността на декларираните формирования и осигуряване на навременна и ефективна логистична поддръжка в хода на операцията;
- поддръжка като страна домакин на съюзнически сили и организации, които са разположени, действат или преминават през територията на страната.

Развитието на тези способности ще се извършва чрез оптимално съчетаване на самостоятелната логистична поддръжка на военните формирования, централизираната логистична поддръжка, многонационалната логистика и възможностите на страната домакин.

Управлението на логистичната система се извършва на три нива: стратегическо, оперативно и тактическо, чрез използване на автоматизирана информационна система за обмен на логистична информация и планиране на логистичното осигуряване.

5.9 Военномедицинско осигуряване на въоръжените сили

Медицинското осигуряване, като комплекс от дейности, провеждани с цел запазване, укрепване и възстановяване здравето на личния състав от Въоръжените сили в ежедневието учебен процес, за повишаване бойната готовност и при изпълнението на трите основни мисии ще продължи да се поддържа и развива на нивото на стандартите на НАТО и националните изисквания. Основното предизвикателство до 2020 г. ще бъде усъвършенстването на диагностичните и терапевтичните възможности и създаването на интегрирано, единно за мирно и военно време медицинско осигуряване, адекватно на структурата, мисиите и задачите на войските и силите с възможност за ефективно използване на наличните ресурси.

Основните усилия към оптимизиране на медицинското осигуряване до 2020 г. по мисия „Отбрана“ са насочени към създаване на нови диагностични, лечебни и евакуационни възможности както за територията на страната, така и при операции зад граница. В страната се предвижда подобряване на интеграцията между отделните лечебни заведения и медицинските пунктове в зоната на тяхната отговорност, включително и чрез използване възможностите на електронното здравеопазване. При операция на територията на страната мултиболничната система на Военномедицинска академия е основа на медицинското осигуряване, включваща всички лечебни заведения – полеви и стационарни от Роля 1 до Роля 4. В тази връзка се планира снабдяване на МБАЛ-София към ВМА с модерни реанимобили с възможности за телемедицински консултации, оборудване на вертолетна площадка и поддържане на медицински хеликоптер за нуждите на Въоръжените сили. Към болницата се предвижда разкриване на модерно оборудван стационар за лечение на ранени и болни военни и граждански лица, който ще бъде в готовност и използван само при изпълнение на първата и третата основни мисии. За операции извън територията на страната медицинското осигуряване се оптимизира чрез придобивани на нови диагностични, лечебни и евакуационни модули, заложи в целите на способности до 2020 г.

Придобиването на декларираните военномедицински способности ще оптимизира и медицинското осигуряване по мисия „Подкрепа на международния мир и сигурност“. Възможностите на военномедицинското осигуряване на БА са високо оценявани от ръководството на НАТО и от бойните командири на задгранични мисии. Чрез усъвършенстване на клиничната база, особено в направленията спешна медицинска помощ, хирургия, травматология, реанимация и интензивно лечение, токсикология, психиатрия, химиотерапия и хемотрансфузия и други специалности, които са аналог на бойната травма, се усвояват знания и умения, които позволяват

поддържане на високо професионално ниво на всички военномедицински специалисти, участващи в операции зад граница. Усъвършенстването на диагностиката значително ще подобри военномедицинската експертиза, а оттам и боеспособността на българските формирования. Придобиването на нови евакуационни способности до 2020 г. ще оптимизира военномедицинското осигуряване при операции зад граница.

Оптимизирането на военномедицинското осигуряване по мисиите „Отбрана“ и „Подкрепа на международния мир и сигурност“ чрез придобиване на нови способности са основен фактор за високото ниво на военномедицинското осигуряване при изпълнение на мисията „Принос към националната сигурност в мирно време“. В настоящия момент Военномедицинска академия с възможностите на цялата си клинична база и опита натрупан от Военномедицинския отряд за бързо реагиране се явява основен фактор за медицинско осигуряване при екстремни ситуации от всякакъв характер. Наред с усъвършенстване на клиничната база до 2020 г. се предвижда модернизиране на хирургичния, токсикологичния и радиационния модули на отряда и внедряване съвременни средства за осъществяване на биологично разузнаване и телемедицински консултации от района на бедствието. И в настоящия момент Военномедицинска академия е важен фактор от националното здравеопазване, респективно на националната сигурност, а с придобиването на планираните способности ще повиши значението си за третата основна мисия на въоръжените сили.

За усъвършенстване на медицинското осигуряване на трите основни мисии се планира въвеждане на нова длъжност „парамедик“ във всички медицински формирования. Наличието на парамедици в значителна степен решава проблемите, характерни за всички страни-членки на НАТО, свързани с недостига на лекарски и сестрински персонал. В бъдещото развитие на медицинското осигуряване на Въоръжените сили се отдава голямо значение и на научните изследвания в тази област като основен фактор за усъвършенстване на медицинското осигуряване и обучението на всички военнослужещи за запазване и възстановяване на тяхното здраве.

5.10 Военна полиция

Служба „Военна полиция“ като част от състава на въоръжените сили ще поддържа придобитите и ще развива нови военно-полицейски способности и по трите мисии на въоръжените сили, с което ще бъде увеличен спектъра от нейните дейности и участие в операции във вътрешнодържавен и международен план.

Способностите, които Служба „Военна полиция“ ще придобива и развива са свързани с охрана на стратегически обекти; охрана на мероприятия, обекти и лица от въоръжените сили на Република България, чуждестранни военни формирования, охрана и ескорт на транспортни средства и контрол на придвижванията; разкриване, разследване, предотвратяване и пресичане на престъпления, извършвани от военнослужещи; провеждане на антитерористична дейност (самостоятелно и/или във взаимодействие с други органи); противопожарен контрол на обектите на Министерството на отбраната и въоръжените сили; разследване на авиационни произшествия и инциденти с военни въздухоплавателни средства; противодействие на посегателства срещу икономическата и финансова сигурност на въоръжените сили, кражби на оръжие, бойни припаси и взривни вещества, разпространение и употреба на наркотични вещества; събиране и обработка на информация за потенциални рискове и заплахи за реда и сигурността на въоръжените сили, с особено внимание на застрашени стратегически обекти; оказване на съдействие на държавните и местни органи, както и на населението в случаи на екологични катастрофи, природни бедствия, аварии или терористични актове.

5.11 Военно-географско осигуряване на дейностите в отбраната

В областта на военно-географското осигуряване на дейностите в отбраната ще се развиват следните способности:

- разработване и установяване на критерии за оценка влиянието на географските фактори върху военните операции;
- производство, поддържане, съхраняване и осигуряване на топографски карти;
- осигуряване на геодезически източници за точни измервания и определяне на местоположение за навигацията, както и за производство на географска информация;
- осигуряване с точни гравиметрични и магнитни данни;
- производство, поддържане, съхранение, осигуряване и защита интегритета на цифрови географски данни;
- осигуряване с продукти за теренни анализи и създаване на военно-географски описания;
- осигуряване с географска информация/продукти на държавни ведомства, организации, органи на местната власт, физически и юридически лица;
- управление и своевременно актуализиране на възможно най-пълни и всеобхватни географски бази данни с възможности за генериране на различни продукти;
- изграждане на висококвалифицирани кадри, способни да изпълняват строго специализираните задачи в областта на геодезията, картографията, фотограметрията и полиграфията с постигане на универсалност и взаимозаменяемост;
- възможности за автоматизирано разделно обработване на разнообразни групи данни за геопространствено разпознаване;
- устойчивост и гъвкавост при неблагоприятни външни въздействия;
- освен тях, в системата за колективна сигурност, Военно-географската службата изгражда способност за кооперирано производство на стандартизирани и оперативно-съвместими геоинформационни продукти, съвместно с географските служби на страните от НАТО и на национално ниво.

5.12 Киберзащита

В отговор на нарастващите заплахи в кибер пространството, във въоръжените сили се създават способности за киберзащита, които ще се развиват планомерно, в съответствие с осигуряваните за целта, финансови и материални ресурси.

В началото на периода ще се развиват базови способности на основата на възможно надграждане на съществуващата техническа инфраструктура, ресурси и организационна структура с последващ преход към пълни способности, които ще бъдат развивани в синхрон с модернизиранието на комуникационно-информационна система на въоръжените сили.

Направленията за развитие на способности по киберзащита са, както следва:

- усъвършенстване на политиката по киберзащита и разработване на ръководни документи в Министерство на отбраната, в съответствие на националната рамка, тази на НАТО и ЕС;
- създаване на органи по киберзащита в Министерство на отбраната на стратегическо, оперативно и тактическо ниво за управление и развитие на организационна култура за координация и взаимодействие;

- изграждане и развитие на техническа инфраструктура за наблюдение и оценка на кибер уязвимости и заплахи в комуникационно-информационна система на въоръжените сили;

- създаване на условия за реализиране на инвестиционни проекти за киберзащита и използване на възможностите на членството ни в НАТО и ЕС за участие в съвместни инициативи, като „Интелигентна отбрана“, „Обединяване и споделяне“ и други;

- изграждане и развитие на техническа инфраструктура за управление на криптографски материали в електронен вид на територията на Република България.

5.13 Военно-научно осигуряване на отбраната

Програмата не предвижда организационни и структурни промени в научно-изследователските звена във висшите учебни заведения и на Института по отбрана.

Основните насоки за провеждане на научните изследвания, поддръжката и съпровождането на научните проекти и експериментите ще бъдат непосредствено свързани с превъоръжаването на въоръжените ни сили. Приоритетите в научните изследвания трябва да осигурят изпълнение на проектите за модернизация, развитие на бойните и поддържащи способности, комуникационно-информационните системи и киберсигурността.

На научните звена се възлага изготвянето на проучвания за придобиване на нови въоръжение, техника, системи и боеприпаси, изготвянето тактико-технически задания и проекти, както и контрола на качеството на доставените отбранителни продукти.

По-нататъшно развитие на научния потенциал и развитието на кадрите в научните звена, чрез участие в обучение в докторски програми и научна хабилитация.

5.14 Резерв на въоръжените сили

Динамичната външна среда за сигурност, редуцирането на личния състав на въоръжените сили, както и ограничените финансови ресурси за отбрана, породиха необходимостта от изграждане на резерв и резервни компоненти на военните формирования, с нова организация и състав, които да поддържат адекватни на заплахите способности на въоръжените сили.

Предвид обстоятелството, че формирането и използването на резерва е постоянен процес е необходимо надграждане на регламентираната подготовка на населението за отбрана на страната, чрез създаването на система от стимули за придобиване на начална военна и специална подготовка.

Резервът на въоръжените сили се изгражда в съответствие с актуализираната нормативна уредба със състав, численост и структура, отговарящи на потребностите на въоръжените сили на Република България.

Резервът на въоръжените сили се състои от:

- доброволен резерв

Програмата предвижда числеността на доброволния резерв на въоръжените сили на Република България да не се променя и да остане от **3 000 резервисти**. Необходимостта за увеличаване на мобилизационните способности на войските, за формиране на възложените им военновременните формирования, ще се постигне за сметка на преразпределение на доброволния резерв, с което се постига икономия на финансови средства.

Програмата залага създаването на нов модел за набиране на български граждани за придобиване на военна подготовка и служба в доброволния резерв. Предвижда се усъвършенстване на системата за привличане, селектиране и подбор на кандидатите. За издигане нивото на професионалния подбор и военната подготовка ще се

ангажират командирите и щабовете, Централното военно окръжие и неговите структури, както и военно учебните заведения и учебни центрове.

- запас

Военновременните формирования се комплектуват със запасни и техника-запас, съгласно Закона за резерва на въоръжените сили на Република България.

Отмяната на наборната военна служба и негативните демографски фактори водят до намаляване на резерва от български граждани с военна подготовка. Наличният резерв непрекъснато застарява, а следващите поколения остават без начална и специална военна подготовка, необходима за зачисляване на военен отчет. Това налага предприемане на действия за намиране на по-ефективен подход за изграждане, ръководство, управление, използване и подготовка на резерва от български граждани за нуждите на въоръжените сили. За целта е предвидено извършването на промени в нормативната база и заделянето на финансови средства за поддържане на необходимия резерв на въоръжените сили.

Планирането и ръководството на резерва на въоръжените сили, на мобилизацията и на държавното военновременно планиране се нуждаят от преосмисляне и трансформация. Възприетият децентрализиран модел, осъществяван от различни структури в интегрираното министерство на отбраната следва да се замени с централизация и изграждането на единна интегрирана структура.

Изпълнението на тези мерки, във взаимодействие с адекватни държавни ангажменти, ще мотивират българските граждани доброволно и активно да участват за придобиване на необходимата подготовка за защита на отечеството.

5.15 Инфраструктура на отбраната

Въоръжените сили трябва да бъдат осигурени с подходяща инфраструктура, която да удовлетворява техните потребности и да създава условия за изпълнение на възложените им мисии и задачи. Необходимо е обемът на собствеността да се редуцира чрез процедури за продажба и търгове на недвижими имоти с отпаднала необходимост, както и чрез безвъзмездно предоставяне на имоти в управление или прехвърляне в собственост на такива, съгласно Закона за държавната собственост. За да се намалят бюджетните разходи за поддръжка на имотите с отпаднала необходимост ще се ускори процеса на освобождаване от тях.

До 2020 г. ще приключи геодезическото заснемане и създаване на специализирани карти на имотите, действащите и освободените войскове райони, както и отразяването им в кадастъра на Република България. Ще се извърши оценка на неоценените дълготрайни материални активи в действащите и освободените войскове райони.

Ще се изграждат и въвеждат в експлоатация инфраструктурни обекти, в изпълнение на Споразумението за сътрудничество в областта на отбраната между правителството на Република България и правителството на САЩ, както и такива за нуждите на НАТО. Ще се развива инфраструктурата на отбраната чрез активно използване на Програмата за инвестиции в сигурността на НАТО (NATO Security Investment Programme -NSIP). Проектите се изпълняват от Република България на принципа на споделени разходи - съфинансиране между NSIP и страната ни.

Приоритетно ще се отремонтират и реновират обектите в пунктовете за постоянна дислокация на въоръжените сили и жилищния фонд на Министерството на отбраната. В населените места, в които няма военни формирования от Българската армия, ще се провеждат разпоредителни действия с наличните жилищни имоти. Ще се изграждат нови военни общежития, чрез реновиране на съществуващите битови корпуси в освободените войскове имоти или в действащите войскове райони в

населените места с трайно установени формирования на Българската армия, включително и с прилагане на възможността за отстъпване право на строеж.

5.16 Ефективна система за придобиване на въоръжение и техника

Системата за отбранителна аквизиция ще обхваща процеси по проучване, проектиране, планиране, бюджетиране, разработване, изпитване, договаряне, снабдяване, производство, въвеждане в експлоатация, интегрирана логистична поддръжка, модернизация и снемане от употреба на продукти, свързани с отбраната и други дълготрайни материални активи, както и на военна инфраструктура. Основната цел е напълно да бъдат обезпечени потребностите на заявителите/потребителите, като крайният резултат е ефективно използване на ресурсите за отбрана при създаване на отбранителните способности за целия им жизнен цикъл.

Управлението на проектите ще се извършва от структура в Министерството на отбраната, при максимална прозрачност и контрол. В основата на управлението на проектите ще бъде прилагана методологията PRINCE2 (PRojects IN Controlled Environments), която се основава на контролиране на процесите за ефективно управление на проектите от Борд за управление на портфолио от проекти.

В процеса на реализиране на инвестиционните проекти, ще се използват по-активно възможностите на агенциите на НАТО в съответствие с установеното в европейското и национално законодателство в областта на възлагане на обществени поръчки. Ползите от такова сътрудничество се разглеждат в следните направления:

5.16.1 от военно-техническа гледна точка – реализирането на проекти чрез агенциите гарантира оперативната съвместимост на изгражданите системи с тези на НАТО, които ще бъдат изградени при спазване на всички съюзнически стандартизационни изисквания и при спазване на актуалната архитектурна рамка (NATO Architecture Framework);

5.16.2 от финансово-икономическа гледна точка – при ценообразуването агенциите на НАТО не калкулират печалба, а в цената се включват само разходите по придобиване на материалните средства, разходите за труд и управление на проекта (мениджърски разходи);

5.16.3 от индустриална и научно-технологична гледна точка – българските фирми от отбранителна индустрия и научни организации ще имат възможност да участват като подизпълнители и съответно да получат възможност за изграждане на дългосрочно сътрудничество и достъп до някои нови технологии, собственост на агенциите.

Придобиването на способности чрез използване на услугите на агенциите на НАТО и ЕС ще гарантира прозрачността на процесите, ще намали корупционния натиск върху Министерството на отбраната и ще способства за по-добро управление, ефективност и съкращаване на сроковете за изпълнение. Това от своя страна ще доведе до намаляване на разходите за поддръжка и експлоатация.

Международното сътрудничество позволява реализация на проекти от споделен интерес със съюзниците, като само по този начин България може да развие пълния спектър от ключово необходими способности в контекста на колективната отбрана. Дейностите по реализиране на политиката и националните интереси чрез проекти и инициативи на НАТО и ЕС ще се превърне в основна част от дейността на Министерството на отбраната и на въоръжените сили.

5.17 Източници на финансиране на модернизацията на въоръжените сили:

5.17.1 Национални източници

Основен източник на финансиране на отбранителните способности на въоръжените сили е държавният бюджет. В средносрочен план, съобразно възможностите на държавния бюджет, относителният дял на разходите за отбрана към brutния вътрешен продукт да се запази на ниво не по-ниско от достигнатото със Закона за държавния бюджет на Република България за 2014 г.

В хода на изпълнението на годишните закони за държавния бюджет могат да се одобряват допълнителни разходи по реда и условията на Закона за публичните финанси.

5.17.2 Външни източници

- Програмата на НАТО за инвестиции в сигурността (NATO Security Investment Programme, NSIP) се използва за придобиване на способности, които са извън рамките на националните ресурси на отделните страни и са част от колективната отбрана.

- Двустранни механизми за финансиране с участие на САЩ. За изграждане на отбранителни способности ще се използват програми на правителството на САЩ за подпомагане в областта на сигурността. Основание за изпълнение на двустранната програма за финансиране е сключеното през 1999 г. "Споразумение между правителството на Република България и правителството на Съединените американски щати за икономическа, техническа и съответна друга помощ". По Програмата за чуждестранно военно финансиране се реализират договори за придобиване на стоки и услуги, свързани с отбраната, в подкрепа на целите по способности, поети от Република България.

- Европейски програми. За да се повиши ръста на постъпващите финансови средства от програмите за безвъзмездно финансиране на Структурните фондове на ЕС за времевата рамка 2015-2020 г., Министерството на отбраната ще продължи развитието на изградения до момента потенциал.

Конкретните стойности на финансовите параметри в източниците за финансиране ще бъдат обосновано посочени в План за развитие на въоръжените сили до 2020г., който ще се утвърди от Министерския съвет след приемането на Програмата от Народното събрание.

6. ЕДИННА ИНДУСТРИАЛНО-ТЕХНОЛОГИЧНА БАЗА НА ОТБРАНАТА

6.1 Използване на търговските дружества с принципал министъра на отбраната

Министърът на отбраната упражнява правата си на едноличен собственик на капитала в едноличните търговски дружества, собственост на Министерство на отбраната. На база идентифицираните потребности на Българската армия, е необходимо да се определят мощностите, които да бъдат запазени като част от националната сигурност. За останалите мощности следва да се подходи на пазарен принцип, като се прецени какви са възможностите.

С въвеждането на института за вътрешноведомствено възлагане на поръчки („in-house“) в Закона за обществените поръчки се създаде правно основание за директно сключване на договори между възложителя и дружество или държавно предприятие по чл. 62, ал. 3 от Търговския закон, в случай, че отговарят на определени със закона изисквания. Това създава реални предпоставки за финансово-икономическа стабилизация на повечето от дружествата и води до повишаване постъпленията от дивиденди и данъци.

6.2 Индустириален форум.

Основната цел на Индустириалния форум е изграждане и поддържане на стабилни партньорски отношения и непрекъснат диалог между държавата, бизнеса и научно-изследователската общност в областта на отбраната и сигурността. Наред с провеждането на семинари, симпозиуми, работни срещи, конференции, индустриални дни и др., ще се задълбочи взаимодействието с агенциите на НАТО и ЕС.

6.3 Българска отбранителна индустриално-технологична база и Национален отбранителен клъстер.

Национален отбранителен клъстер се изгражда в приоритетни насоки, като киберсигурност, енергийни източници, космически изследвания и др. За българската отбранителна индустрия са налице възможности и перспективи за развитие в области с по-висока добавена стойност при засилено коопериране с НАТО и ЕС и повишена конкурентноспособност. Успешното развитие и укрепване на отбранителната индустрия ще се обуславя от възможността индустрията да осигури гъвкава и адекватна реакция, чрез технологични решения, които да посрещат трудно предвидимите потребности в изменящата се и нестабилна среда за сигурност.

Технологичните области, обект на научни изследвания са: информационни и комуникационни технологии, сензори, радиолокация и радионавигация; техника, въоръжение, боеприпаси и екипировка; изследвания и технологии за ядрена, химическа, биологична и радиационна защита и екология; изследвания и технологии, свързани с ролята на човешкия фактор в сигурността и отбраната.

Целите до 2020 г. са: гарантиране на силното и стабилно присъствие на изследванията и технологиите в политиката за сигурност; създаване на условия за водене на постоянно наблюдение и координация върху изследванията и технологиите в областта на сигурността и отбраната; изграждане на нова и модернизиране на инфраструктурата за научни изследвания в областта на сигурността и отбраната; създаване на ново поколение млади учени за изследвания в областта на сигурността и отбраната.

Приоритетните насоки, към които ще се фокусират усилията са: изследвания и технологии за поддържане, развитие и разработване на нови способности в сигурността и отбраната; ефективно изразходване на ресурсите; ефективност при

трансформирането на изследванията и технологиите, съгласно променящите се изисквания на оперативните способности; постигане на високи резултати за потребителите на изследвания и технологии; участие в процесите за вземане на решение за изследвания и технологии в интерес на силите в областта на сигурността и отбраната; непосредствено участие в научната и изследователската дейност на индустрията/бизнеса.

7. РЕСУРСНО ОСИГУРЯВАНЕ НА ОТБРАНИТЕЛНИТЕ СПОСОБНОСТИ

За постигане на оптимален баланс между необходимите отбранителни способности и изпълнение на мисиите и задачите на въоръжените сили, през периода 2016-2018г. е необходимо разходите за отбрана да се запазят на ниво не по-ниско от достигнатото със Закона за държавния бюджет на Република България за 2014 г.

За периода след 2018 г. и до 2024 г. се предвижда постепенно увеличение на разходите за отбрана, в зависимост от нарастването на икономическите възможности на страната, съгласно решенията от Срещата на високо равнище на НАТО в Уелс (2014 г.).

В условията на крайно недостатъчна финансова осигуреност за първите три години от изпълнение на Програмата, приоритетно ще се осигуряват с отбранителни ресурси в т.ч. и финансови, „Силите за развръщане“ (военните формирования за незабавно действие, декларирани сили и способности по Целите за способностите-2013 за НАТО и декларирани сили за ОПСО на ЕС), както и военните формирования за участие в операции извън/на територията на страната.

Разходите за личен състав, текуща издръжка и капиталови разходи за 2015 г. са в съотношение 73:21:6. В периода 2020 – 2024 г, трябва да се постигне съотношение 60:20:20 на тези разходи. Това съотношение представлява средните норми за страните от ЕС, а постигането на 20 % капиталови разходи е в съответствие с приетата от държавните и правителствени ръководители на страните, членки на НАТО Декларация от срещата на високо равнище в Уелс през 2014 г.

При управление на ресурсите за отбрана в т.ч. и финансовите в Министерството на отбраната, структурите на пряко подчинение на министъра на отбраната и Българската армия за поддържане/изграждане на отбранителните способности, ще се използва Интегрираната система за управление на ресурсите за отбрана на програмен принцип. Ръководителите на структури все по-широко ще използват концепциите за „управление на риска“ и „проектното управление“ за модернизация на въоръжените сили при изпълнение на политиките и отбранителните програми.

8. ХОРАТА В ОТБРАНАТА

За постигане на необходимите отбранителни способности на въоръжените сили, системата за управление на човешките ресурси ще осигурява, чрез съвременни методи и подходи за управление, комплектуването на въоръжените сили с подготвен и мотивиран личен състав. Визията за нейната реализация е:

- да се изгражда и поддържа армия, окомплектована с личен състав, притежаващ необходимите знания, умения и навици за изпълнение на мисиите и задачите на въоръжените сили;

- да се реализира потенциала на личния състав чрез използване на подхода за управление чрез компетентност;

- да се подпомогне изграждането на лидери, способни да постигнат обвързаност на стратегическите цели на въоръжените сили с управлението на човешкия потенциал в тях;

- да се оптимизира и се увеличи капацитетът на звената за управление на човешките ресурси, което да ги превърне в стратегически елемент на системата за мениджмънт на отбраната и въоръжените сили;

- да се усъвършенства политиката за заплащане и повишаване на жизнения стандарт на хората в отбраната, за постигане на социален статус, съответстващ на високите отговорности и ограничените им граждански права.

8.1 Подбор – атрактивност на военната професия

Хората са основният потенциал и гаранция за успеха на всяка дейност в отбраната. Въоръжените сили се комплектуват с подготвен и мотивиран личен състав, чрез съвременни подходи, ясни правила и механизми за управление на човешкия ресурс. Осигурява се възможност за повторно приемане на военна служба на лица, изпълнявали военна служба и отговарящи на определени в Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България изисквания. При набирането на личен състав се извършва планиране на основата на цялостна преценка на рисковете и конкуренцията на пазара на труда.

При комплектуването на въоръжените сили с личен състав, притежаващ необходимите квалификация и професионален опит се отчитат потребностите, както на въоръжените сили, така и на отделния човек. Въвеждат се ясни и строги процедури и критерии, с които се минимизира субективизмът в процесите по комплектуване на въоръжените сили.

Привличането и набирането на личен състав за въоръжените сили е цялостен процес, включващ определяне на целевата група, рекламиране и разясняване за мотивирането на потенциалните кандидати и извършване на предварителен подбор. Приемането включва селекция, подписване на договор, начално и специално военно обучение и назначаване на длъжност.

Набирането и приемането на цивилни служители за Министерството на отбраната, структурите на пряко подчинение на министъра на отбраната и Българската армия ще се извършва чрез създадена вътрешноведомствена информационна система за свободни работни места.

Последователно системата ще бъде преориентирана към централизирано набиране и приемане на военнослужещи и резервисти и децентрализирано за цивилните служители, при водещо конкурсно начало.

8.2 Професионално и кариерно развитие

Кариерното развитие на военнослужещите се извършва по строго определени правила, чрез последователно заемане на различни длъжности, планова ротация през строеви и щабни длъжности и повишаване във военно звание, след придобиване на необходимата квалификация и опит.

Назначаването на длъжност се реализира по определени схеми, наречени кариерни пътища по военнотчетни специалности, професионални и кариерни области и полета за военнослужещите, и по специалности и специализации за цивилните служители. Повишаването в звание за военнослужещите и повишаването в ранг за цивилните служители става на базата на притежавания опит и потенциал за изпълняване на задълженията на по-високо управленско ниво.

Приоритетно системата за управление на човешките ресурси ще се развива в посоката на разработване и внедряване на интегриран модел за кариерно и кадрово развитие, включващ и международните длъжности и длъжностите за резервисти, чрез прилагането на планово-прогнозния модел за годишно разместване на военнослужещи.

8.3 Образование, наука и обучение

Военно-образователната система се развива в съответствие с националното и европейското законодателство и съобразно директивите на НАТО за организиране и провеждане на индивидуалната подготовка на личния състав от въоръжените сили. Военно-образователната система се ориентира към изграждане на съвременни професионални умения и към лидерски качества и способности за вземане на отговорни самостоятелни решения. Структурата на военнотобразователната система не се променя до 2018г., като се търсят механизми за оценка на образователните способности и проекти за тяхното развитие, както и възможността за придобиване на комплексно авиационно образование в областите на военновъздушните сили, гражданското въздухоплаване и други граждански специалности.

За да могат военните академии и висшите военни училища да изпълнят изискванията за обучение на личен състав в съответствие с изискванията на създаваните отбранителни способности, следва да се извършат следните дейности:

8.3.1. Актуализация на нормативната уредба с цел:

- висшите военни училища да обучават курсанти по професионално направление „Военно дело“ и за нуждите на други министерства и ведомства с отговорности към националната сигурност;
- за комплектоване на формированията за военно време с младши офицери, да се даде възможност на студентите, обучаващи се във висшите военни училища да преминат военна подготовка и да придобият професионална квалификация „Офицер от резерва“;
- издаването на правилниците за устройството и дейността на военните академии и висшите военни училища да става от министъра на отбраната;
- възможност академичният състав да се развива, както в самото висше военно училище или академия, така и в друго висше военно училище или академия от военнотобразователната система;
- заемане на академични длъжности във военните академии и висшите военни училища без конкурс с решение на академичния съвет след придобиване на образователна и научна степен „доктор“.

8.3.2. Оптимизиране на структурите на военните академии и висшите военни училища, промяна на формите и сроковете за обучение в тях, актуализация на учебните им програми и повишаване на приноса към отбранителните способности на страната.

8.3.3. Навлизане на пазара на професионалното авиационно обучение и подготовка на кадри в областта на гражданската авиация за нуждите на целия Европейски съюз по регламент (ЕО) № 216/2008 на Европейския Парламент и на Съвета на Европа, и Регламент (ЕО) № 2042/2003 на Европейската комисия във връзка със сертифицирането на факултет „Авиационен“ на Национален военен университет „Васил Левски“ като Организация за обучение и изпитване на персонал по техническо обслужване. Сертифициране на обучението на летателния състав и специалистите по ръководство на въздушното движение не само за нуждите на отбраната, но и за авиационната индустрия и бизнеса по стандартите на Международната организация за гражданска авиация, Европейската агенция по авиационна безопасност, Европейската агенция по отбрана и НАТО. Популяризиране на обучението на авиационни кадри във факултет „Авиационен“ на Национален военен университет „Васил Левски“ и пристъпване към сключване на договори и меморандуми за сътрудничество с въздухоплавателни фирми и компании, както и с фирми за ремонт и поддръжка на авиационна техника.

8.3.4. Разработване на планове и програми на английски език по специализации от специалностите на тактическо, оперативно и стратегическо ниво във военните академии и висшите военни училища, даващи възможност за обучение на слушатели, курсанти и студенти от други държави.

8.3.5. Разширяване на възможностите за интеграция с други висши училища от страните от ЕС („Еразъм +“ и „Военен Еразъм“).

8.3.6. Цивилните служители назначавани на ръководни длъжности в специализираната администрация на Министерството на отбраната, да преминават специализирано обучение в курсове за квалификация във Военна академия „Г. С. Раковски“.

8.3.7. Извършване на системен анализ на планирането на потребностите и реализацията на випускниците на военните академии и висшите военни училища във военните формирования.

8.3.8. Оптимизиране на плановете и програмите на професионалните сержантски (старшински) колежи по досегашния модел и осигуряване на кариерното развитие на сержантския/старшински състав.

8.3.9. Увеличаване на приноса на военните академии и висшите военни училища в разработването и реализацията на проекти, програми, експертни оценки, военно-научни и военно-технически разработки.

8.3.10. Институтът по отбрана „Професор Цветан Лазаров“ да се превърне във водеща структура, провеждаща научни изследвания, поддръжка и съпровождане на научните проекти и експерименти в интерес на отбраната.

8.3.11. Привеждане на материално-техническата база за обучение и научни изследвания в съответствие с най-новите информационни, дидактически и иновационни технологии.

8.3.12. Участие през новия програмен период на ЕС в проекти по оперативните програми, вкл. чрез включване в клъстери и създаване на центрове за компетентност и модернизиране на образователната и научната инфраструктура.

8.4 Грижа за хората в отбраната

Визията за социалната политика на Министерството на отбраната до 2020 г. следва да е съобразена с целите и задачите, които решават въоръжените сили.

Основните цели, които трябва да бъдат постигнати до 2020 г. в областта на социалната политика са:

8.4.1 при освобождаване от военна служба военнослужещите да запазят право на еднократно парично обезщетение в размер на толкова брутни месечни възнаграждения, колкото прослужени години имат, но не повече от двадесет;

8.4.2 създаване на условия за повишаване на качеството на живот и подобряване на социалния статус на военнослужещите и цивилните служители от Министерството на отбраната, Българската армия и структурите на пряко подчинение на министъра на отбраната;

8.4.3 удовлетворяване на жилищните нужди на военнослужещите и цивилните служители от Министерството на отбраната, Българската армия и структурите на подчинение на министъра на отбраната;

8.4.4 развитие и усъвършенстване на системата от социални дейности и пакет от социални придобивки;

8.4.5 създаване на механизми за разширяване и модернизиране на базите за почивка и спорт.

За реализиране на целите е необходимо да се изпълнят следните задачи:

8.4.6 прилагане на мерки за повишаване на социалния статус на военнослужещите;

8.4.7 увеличаване, поддържане, обновяване и реструктуриране на ведомствения жилищен фонд;

8.4.8 своевременно актуализиране размера на компенсационните суми за ползване на жилища при условията на свободно договаряне;

8.4.9 изграждане и поддържане на единен информационен регистър на картотекираните военнослужещи и цивилни служители от Министерството на отбраната, Българската армия и структурите на пряко подчинение на министъра на отбраната и на ведомствения жилищен фонд;

8.4.10 усъвършенстване на системата за социално подпомагане на нуждаещите се военнослужещи и цивилни служители от Министерството на отбраната, Българската армия и структурите на пряко подчинение на министъра на отбраната, военноинвалиди, военнопострадали и пенсионирани военнослужещи в неравностойно положение;

8.4.11 подобряване на условията за спорт на военнослужещите и цивилните служители от Министерството на отбраната, Българската армия и структурите на подчинение на министъра на отбраната;

8.4.12 подобряване на дейностите по социалната адаптация на военнослужещите и задълбочаване връзките на министерството с партньорите от неправителствения сектор за осигуряване трудовата реализация на освободените от военна служба.

9. НЕПОСРЕДСТВЕНИ ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА И ЗАДАЧИ

9.1 До края на 2015 г. е необходимо да се извърши преценка на определените финансови ресурси за отбрана, като се преразгледа Тригодишната бюджетна прогноза до 2018 г., и се създадат условия за поддържане и развитие на съществуващите отбранителни способности на въоръжените сили.

9.2 Разработване на финансово осигурен „План за развитие на въоръжените сили до 2020 г.“

9.3 Създаване на условия за постепенно изграждане на адекватни на съвременната среда на сигурност отбранителни способности, чрез стартиране на приоритетни инвестиционни проекти за превъоръжаване, повишаване ефективността на обучението, бойната подготовка и управление на въоръжените сили.

9.4 Изпълнение на решенията от Срещата на държавните и правителствените ръководители на НАТО, на 4 и 5 септември 2014 г. в Уелс., в това число и изпълнение на приетия План за готовност за действие на Алианса (Readiness Action Plan - RAP).

9.5 Развързване през 2015 г. на Щабен елемент за интеграция на силите на Алианса на наша територия и постигане на пълна оперативна готовност през 2016 г.

9.6 С цел достигане на пълни оперативни способности на Центъра за изследване, изграждане и усъвършенстване на способности на НАТО за управление на кризи и реагиране при бедствия (ЦИИУС на НАТО за УКРБ) предстои материално – техническо, логистично, финансово и инфраструктурно осигуряване, произтичащи от задълженията на Република България като рамкова държава, съгласно ратифицирания от Народното събрание Меморандум за разбирателство между Министерството на отбраната на Република България, Министерството на националната отбрана на Република Гърция и министъра на националната отбрана на Република Полша относно изграждането, администрирането и функционирането на Центъра, подписан на 28 август 2013 г. в Норфолк, Съединени американски щати. (Обн. в ДВ бр.30/01.04.2014г.).

9.7 Изграждане до 2017 г. на Център на НАТО за централизирано оповестяване на корабите на море.

9.8 Постигане през 2017 г. на пълна оперативна готовност на Мобилния комуникационно-информационен модул на НАТО.

9.9 Завършване изграждането на Елемент от системата за командване и управление на ВВС на НАТО и постигане на пълни оперативни способности през 2019 г.

9.10 Подготовка за поемане на председателството на Република България на Съвета на ЕС през 2018 г. и осигуряване на необходимия допълнителен личен състав и финансови средства за времето на председателството.

9.11 За реализиране на Програмата, да се извършат промени в действащото законодателство, чрез които да се създадат условия за реинвестиране в отбраната, модернизация на отбранителните способности на въоръжените сили и изпълнението на международни договорености.
